

Климентъ, за да ознаменува великото събитие за покръщането на българитѣ, ще да е издигналъ такива стълпове съ надписи наскоро следъ идването му за учителъ въ областта Кутмичевица, която е обгръщала западна Македония и срѣдна Албания; това ще е станало скоро следъ 886 г., когато славянската книга не била още пуснала корени, та и надписитѣ сж били написани, по дотогавашенъ обичай, на грѣцки.

Хоматианъ видѣлъ стълпове съ надписи въ Главница, „при“ която Климентъ е ималъ, както разказва Теофилактъ Охридски, мѣсто за почивка, подарено му отъ князь Бориса. Климентъ ще е билъ издигналъ такива паметници и въ други части на повѣрената му областъ, та да се отъждествява Балши съ Главница едва ли е умѣстно. Преди всичко, въ монастирскитѣ рушевини въ Балши, по край Борисовия надписъ, били намѣрени и други разни антични и срѣдновѣковни камѣни, прибрани тамъ отъ разни околни мѣста. Други старини въ Балши нѣма. Науката още не е опредѣлила задоволително положението на нѣкогашната крепостъ Главница. Едни я търсятъ около Валонския заливъ, други въ долината на р. Гяница, притокъ на Семени, и пр.

IV

Царь Симеонови стълпове при Солунъ отъ 904 г.

За каменни надписи при Солунъ, съ името на българския царь Симеона, най-първо се научилъ данскиятъ ученъ пжтникъ Kinch, сетне за това узнали директорътъ на Руския арх. институтъ въ Цариградъ Успенски, германскиятъ въ Солунъ генераленъ консулъ Мордтманъ и българскиятъ търговски агентъ въ сжщия градъ Шоповъ. Когато презъ 1898 г. дошълъ въ Солунъ Успенски да види паметника и да го проучи, той билъ вече пренесенъ отъ турскитѣ власти въ валийското управление. Тука Успенски е могълъ да види надписа и да провѣри своитѣ изводи, получени по-рано отъ фотографската снимка и отпечатъка, които му проводилъ управляещиятъ руското въ Солунъ генерално консулство К. Н. Лишинъ. Откато се разчу и писа по вестницитѣ за тази българска старина, тя скоро стана невидима: властитѣ заявиха, че камѣктъ е изпратенъ въ султанския музей въ Цариградъ.